

**Bruxelles, 8. studenoga 2024.
(OR. en)**

15234/24

**EDUC 407
COMPET 1082
SOC 809**

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Jačanje vještina otpornih na buduće promjene i konkurentnosti s pomoću visokog obrazovanja – <i>rasprava o politikama</i>

Nakon savjetovanja s Odborom za obrazovanje predsjedništvo je pripremilo priloženu informativnu napomenu, koja će poslužiti kao temelj za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 25. studenoga 2024.

Jačanje vještina otpornih na buduće promjene i konkurentnosti s pomoću visokog obrazovanja

Informativna napomena predsjedništva

Rješavanje problema neusklađenosti postojećih i traženih vještina i nedostataka u području vještina

U izvješću Marija Draghija iz 2024.¹ naglašava se da EU mora hitno riješiti problem nedostataka u području vještina kako bi održao i povećao svoju konkurentnost na globalnoj razini jer Europa trenutačno zaostaje u tom području, osobito u usporedbi sa Sjedinjenim Američkim Državama i Kinom. U izvješću se navodi da su slabiji rezultati u pogledu osnovnih vještina znatna prepreka izgradnji kvalificirane radne snage. Naglašava se i da će manjak visokokvalificiranih radnika s vremenom vjerojatno postati izraženiji. Predviđanja do 2035. ukazuju na to da će manjak radne snage biti najizraženiji u visokokvalificiranim zanimanjima koja ne podrazumijevaju obavljanje fizičkih poslova, tj. zanimanjima za koja je potrebna visoka razina obrazovanja, radi potrebe za zamjenom radne snage zbog umirovljenja i promjenjivih potreba tržišta rada. U izvješću se navodi da je taj nedostatak u području vještina pogoršala neusklađenost između sustava obrazovanja i osposobljavanja i potražnje za radnom snagom, što otežava sposobnost Europe za djelotvorno tržišno natjecanje u globalnom gospodarstvu koje se brzo mijenja. U izvješću su utvrđena ključna područja u kojima treba ojačati europsku radnu snagu, posebice u područjima digitalnih tehnologija, zelenih industrija i napredne proizvodnje. Stavljanjem naglaska na inicijative za usavršavanje i prekvalifikaciju, posebno u tim strateškim sektorima, Europa može izgraditi konkurentniju, inovativniju i otporniju radnu snagu koja može potaknuti održivi rast.

¹ Izvješće naslovljeno „Budućnost europske konkurentnosti”, koje je 9. rujna 2024. objavio Mario Draghi.

U izvješću Marija Draghija zagovara se europski pristup razvoju vještina, uz iskorištavanje suradnje između visokih učilišta, vlada i privatnog sektora. Predlaže se poticanje snažnih prekograničnih partnerstava koja povezuju ustanove za obrazovanje i osposobljavanje s potrebama industrije. Uključivanjem doprinosa različitih dionika države članice mogle bi reagirati na potražnju za vještinama diljem Europe s pomoću svojih sustava obrazovanja i osposobljavanja. Time bi se studentima omogućilo stjecanje znanja, vještina i kompetencija iznimno bitnih za uspjeh u globalnom gospodarstvu. Nove vještine ne samo da poboljšavaju stručne sposobnosti pojedinca već i znatno doprinose njegovu osobnom razvoju i omogućuju mu da sudjeluje u cjeloživotnom učenju.

EU je pokrenuo nekoliko ključnih inicijativa usmjerenih na razvoj vještina, uključujući europski prostor obrazovanja, Program vještina za Europu, Akcijski plan za digitalno obrazovanje i Pakt za vještine. Program Erasmus+ i drugi nacionalni i regionalni programi razmjene također imaju ključnu ulogu u razvoju vještina jer se putem njih financiraju projekti mobilnosti i suradnje kojima se poboljšavaju mogućnosti učenja preko granica.

Planirana europska diploma

U skladu s komunikacijom Komisije² u rješavanju problema nedostataka u području vještina pomogla bi i planirana europska diploma jer bi se njome poticao razvoj združenih studijskih programa koji su usko usklađeni s trenutačnim i budućim potrebama tržišta rada u državama članicama. S pomoću europske diplome pokušalo bi se omogućiti udruživanje resursa i stručnog znanja, čime bi se polaznicima osigurao pristup najsuvremenijim vještinama i znanju koji su ključni u novim sektorima kao što su zelene tehnologije i digitalne industrije. Vijeće tek treba precizno utvrditi kriterije za predloženu europsku diplomu, primjerice u smislu relevantnosti za tržište rada. Rasprave održane u okviru postupka zajedničkog stvaranja moguće europske diplome dotakle su se njezina položaja u odnosu na bolonjski proces, unutarnjih i vanjskih aspekata osiguravanja kvalitete te razvoja predloženih inicijativa s obzirom na nacionalne nadležnosti. Potrebne su daljnje rasprave, posebno s obzirom na, među ostalim, izvješće o konačnim rezultatima projekata eksperimentiranja s politikama u okviru programa Erasmus+ u pogledu oznake europske diplome i mogućeg europskog pravnog statusa za saveze visokih učilišta. Međutim, kako bi se u potpunosti riješio problem neusklađenosti postojećih i traženih vještina i nedostataka u području vještina, Europi je potrebna raznolikost združenih, dvostrukih studijskih programa i ključnih aktivnosti mobilnosti i razmjene uz potpuno priznavanje bodova za sve studente. Pitanje financiranja moguće europske diplome, i za visoka učilišta i za studente, također je iznimno važno sa stajališta konkurentnosti i o njemu treba temeljito raspraviti. Dugoročna financijska održivost i pružanje jednakih mogućnosti za sva visoka učilišta ključni su za osiguravanje pravednog i uključivog društveno-gospodarskog rasta u Europi.

² Komunikacija Komisije od 27. ožujka 2024. o planu za europsku diplomu (COM(2024) 144 final).

Potpora europskim visokim učilištima radi povećanja konkurentnosti

U izvješću Marija Draghija naglašava se da Europa unatoč čvrstim obrazovnim temeljima nije dovoljno iskoristila taj potencijal za gospodarski rast i konkurentnost. Usto se u izvješću naglašava da, iako se Europa ističe u ukupnom stupnju obrazovanja, pri čemu znatan udio stanovništva ima visokoškolsku diplomu, ona zaostaje u broju osoba s diplomom koje su visokokvalificirane u ključnim područjima kao što su znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika (STEM). Europska visoka učilišta imaju potencijal da studentima omoguće stjecanje najsuvremenijih vještina i da potiču inovacije. U izvješću Marija Draghija preporučuje se povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj te stvaranje inovacijskih ekosustava koji povezuju visoka učilišta, *start-up* poduzeća i industriju. Ti bi ekosustavi visokim učilištima omogućili da djeluju kao središta za tehnološki napredak, čime bi se potakla otkrića u područjima kao što su umjetna inteligencija, zelena energija i biotehnologija. Pretvaranjem europskih visokih učilišta u središta najsuvremenijih istraživačkih i poduzetničkih aktivnosti EU može poticati tehnološka otkrića koja povećavaju globalnu konkurentnost, ali i otvaraju radna mjesta visoke vrijednosti i privlače talente.

Osim toga, inicijative EU-a kao što su savezi europskih sveučilišta te programi Erasmus+ i Obzor Europa iznimno su važne za promicanje transnacionalne suradnje jer visokim učilištima omogućuju razmjenu najboljih primjera iz prakse, resursa i inovativnih metoda poučavanja. Transnacionalna suradnja poboljšava kvalitetu obrazovanja i osposobljavanja, ali i pomaže u stvaranju raznolike i prilagodljive radne snage koja je iznimno bitna za poticanje inovacija i gospodarskog rasta u EU-u. Ta dinamična interakcija između obrazovanja, istraživanja i industrije može omogućiti visokim učilištima da preuzmu ključnu ulogu u oblikovanju konkurentnog i otpornog gospodarstva EU-a koje je sposobno odgovoriti na buduće izazove.

S obzirom na iznesene informacije predsjedništvo poziva ministre i ministrice da razmotre pitanja navedena u nastavku radi rasprave o toj temi.

1. Kako bismo s pomoću planirane europske diplome mogli ojačati vještine otporne na buduće promjene i konkurentnost?
2. Kako se može poduprijeti europska visoka učilišta da postanu pokretači konkurentnosti EU-a na globalnoj razini?